

Burgerpanel gemeente Oisterwijk

Resultaten onderzoek:
Inburgering van Statushouders

Burgerpanel gemeente Oisterwijk

Resultaten onderzoek:
Inburgering van Statushouders

Loet Verhoeven MSc
Sophie de Jong MSc

Colofon

Het PON & Telos heeft dit onderzoek verricht in opdracht van

Auteur(s)

L. Verhoeven MSc

S. de Jong MSc

Publicatienummer

211015-02

Datum

januari 2022

© 2022 Het PON & Telos

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Het PON & Telos. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

Vermenigvuldiging en publicatie in een andere vorm dan dit rapport is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van Het PON & Telos. Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan Het PON & Telos geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Meer informatie

www.hetpon-telos.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Samenvatting resultaten	2
3	Resultaten	4
3.1	Ervaring en contact met statushouders	4
3.2	Beeldvorming	5
3.3	Casussen	10
3.4	Behoefte aan contact/informatie	13
3.5	Hoe gaat het nu? Wat kan beter?	15
4	Achtergrond onderzoek en respons	17

1 Inleiding

De gemeente Oisterwijk vindt het van belang dat statushouders goed integreren in de Nederlandse samenleving. Met statushouders bedoelen we de mensen die afkomstig zijn uit een land buiten de EU, die vanwege een onveilige situatie hun land zijn ontvlucht. Deze statushouders hebben in Nederland een verblijfsvergunning. De gemeente Oisterwijk vindt het belangrijk dat deze groep op een volwaardige manier participeert in de samenleving. Hieronder verstaan zij het volgen van een opleiding of doen van betaald werk, maar ook deelname aan het maatschappelijk leven.

De gemeente Oisterwijk wil graag haar inwoners betrekken bij de integratie van statushouders. Zij zijn benieuwd naar de ervaringen met en mening over de statushouders die in Oisterwijk woonachtig zijn. Hoe gaat de integratie op dit moment en wat zouden de gemeente en haar inwoners kunnen doen om die integratie mogelijk te verbeteren?

We vroegen de panelleden naar hun ervaringen en contact met statushouders. Vervolgens legden wij hen een aantal stellingen voor over statushouders die in Oisterwijk wonen. Ook legden wij hen een aantal casussen voor waarin we een fictieve situatie met een statushouder beschrijven. Hierbij zijn we benieuwd of respondenten zich zouden aanpassen aan de cultuur van de statushouder of dat zij vinden dat statushouders zich dienen aan te passen. Tot slot vroegen we hen wat er op dit moment goed en minder goed gaat betreft de integratie van statushouders en vroegen we wat de gemeente en de inwoner zelf kunnen doen om de integratie te bespoedigen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de resultaten. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het onderzoek per vraag weergegeven in een tabel met daaronder een korte beschrijving. De 'n' boven een tabel geeft het aantal panelleden weer dat de vraag daadwerkelijk heeft ingevuld. De weergegeven percentages zijn gewogen. Meer informatie hierover vindt u in hoofdstuk 4: Achtergrond onderzoek en respons.

Door afrondingsverschillen komt het totaal in een tabel niet altijd exact op 100% uit maar soms op 99% en soms op 101%.

2 Samenvatting resultaten

Ervaring en contact met statushouders

Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) geeft aan wel eens of zelfs vaak statushouders tegen te komen in de gemeente Oisterwijk. Een derde van de respondenten komt (bijna) nooit statushouders tegen. We vroegen respondenten die wel eens statushouders tegenkomen in de gemeente Oisterwijk, of zij dan ook contact hebben met deze statushouders. De grootste groep (67%) geeft aan (bijna) nooit contact met hen te hebben. 24% heeft wel eens contact met statushouders in gemeente Oisterwijk. In de meeste gevallen komen deze statushouders uit Syrië (67%). Ook komt een deel uit Afghanistan (34%), Eritrea (23%), Irak (22%) en Iran (21%).

Beelvorming

Meer dan de helft van de respondenten (55%) geeft aan dat er te veel vluchtelingen naar Nederland komen. Een ietwat kleinere groep (46%) is van mening dat er ook te veel vluchtelingen naar Oisterwijk komen. 45% van de respondenten geeft aan dat de integratie van statushouders in Oisterwijk volgens hen problemen oplevert. Dit komt volgens hen doordat statushouders de druk op woningmarkt vergroten en onvoldoende bereid zouden zijn om zich aan te passen aan de Nederlandse cultuur. 14% ervaart overlast van statushouders. Hierbij gaat het o.a. over gevoelens van intimidatie of onveiligheid als gevolg van luidruchtigheid in een voor de respondent vreemde taal.

De inburgering verloopt volgens veel respondenten nog niet optimaal. Zo geeft 70% van de respondenten aan dat statushouders in Oisterwijk vooral vrienden/kennissen hebben die ook van niet Nederlandse komaf zijn. Ook geeft meer dan de helft (56%) aan dat statushouders zich niet aanpassen aan de Nederlandse cultuur en gewoonten. Op de stelling dat statushouders graag Nederlands willen leren wordt niet eenduidig geantwoord; een derde is het hier mee eens, maar eveneens een derde is het hier mee oneens.

Iets meer dan een derde van de respondenten (35%) merkt wel eens dat statushouders in de gemeente Oisterwijk worden gediscrimineerd. 5% geeft zelfs aan dat dit regelmatig tot vaak gebeurt. Een ongeveer even zo grote groep (30%) dat zij hier nooit iets van merken. Discriminatie zou volgens respondenten vooral zitten in de negatieve berichtgeving en de manier waarop over statushouders wordt gesproken.

Casussen

We legden respondenten een drietal casussen voor, waarna we hen vroegen wat zij in deze situatie zouden doen. Zouden zij zich aanpassen aan de cultuur en gebruiken van de statushouder of zouden zij aanpassingen verwachten van de andere kant. In het geval van casus 1, u wordt binnen uitgenodigd bij de ouders van een klasgenootje van uw zoon voor thee en zoetigheid, zou 51% zich aanpassen aan de cultuur van de anderen. 37% geeft aan dat beide partijen zich moeten aanpassen en dat zij rekening dienen te houden met uw gebruiken.

Bij casus 2 wordt u uitgenodigd voor het kinderfeestje van een klasgenoot van uw kind. Het feestje is op zondagavond, begint om 17:30u en uw hele gezin is welkom. De gebruikelijke bedtijd van uw kind wordt waarschijnlijk niet gehaald. Nu zou slechts 9% zich aanpassen aan de cultuur van de ander. 54% vindt nu dat beide partijen zich dienen aan te passen, zodat uw kind er wel bij kunt zijn maar niet extreem laat in bed ligt.

In de derde casus vragen we respondenten of zij (of hun vrouw) een Afghaanse vrouw zouden helpen bij het leren van de Nederlandse taal wanneer zij hier aan uw voordeur om vraagt. Ruim drie kwart van de respondenten (78%) geeft aan dat zij de Afghaanse vrouw zouden helpen of in contact zouden brengen met iemand die haar kan helpen bij het leren van de Nederlandse taal.

Behoeftte aan contact/informatie

19% van de respondenten zou wel meer contact willen met statushouders in hun buurt. 35% zou dit niet willen. De grootste groep weet het niet zo goed. Driekwart van de respondenten is onvoldoende op de hoogte van wat er speelt in Oisterwijk rondom de integratie van statushouders. Van deze groep zou de overgrote meerderheid echter wel graag op de hoogte willen zijn. Men heeft vooral behoefte aan informatie over het proces dat statushouders doorlopen (72%), wat de gemeente doet om integratie te bespoedigen (68%), om welke mensen het gaat (59%) en om hoeveel mensen het gaat (53%).

Hoe gaat het nu en wat kan beter?

Veel respondenten geven aan niet goed te weten hoe de integratie van statushouders in de gemeente Oisterwijk op dit moment gaat. Zij beschikken over onvoldoende informatie hierover en komen persoonlijk ook niet in aanraking met statushouders. Een deel van de respondenten zegt dat zij de integratie van statushouders in gemeente Oisterwijk redelijk goed vinden gaan. Zij zijn tevreden over de begeleiding die hen geboden wordt en de voorzieningen die zij tot hun beschikking krijgen.

Er zijn ook een aantal dingen die volgens een groot deel van de respondenten minder goed gaan. Zo zou er te weinig communicatie en openheid zijn vanuit de gemeente over het AZC en statushouders. Ook wordt hier de voorrang op huisvesting ten opzichte van Oisterwijkers genoemd, en de krappe woningmarkt in het algemeen. Daarnaast vinden respondenten dat er te veel statushouders in Oisterwijk zijn komen wonen, dat het integratietraject te vrijblijvend lijkt en dat de Nederlandse normen en waarden in dit traject blijkbaar niet goed genoeg overgebracht worden.

De gemeente Oisterwijk zou volgens diverse respondenten een langer begeleidingstraject kunnen aanbieden om statushouders te helpen beter in te burgeren in Oisterwijk. Ook zouden zij de mogelijkheden voor deelname aan het verenigingsleven beter onder de aandacht kunnen brengen en vrijwilligerswerk stimuleren. Inwoners zelf zouden vooral kunnen werken aan wederzijdse aanpassing, acceptatie en het openstaan voor statushouders.

3 Resultaten

Toelichting op term 'statushouder' zoals opgenomen in de vragenlijst:

In deze vragenlijst gebruiken we de term "statushouder". Met statushouder bedoelen we de mensen die afkomstig zijn uit een land buiten de EU, die vanwege de onveilige situatie hun land zijn ontvlucht. Deze mensen hebben hier in Nederland een verblijfsvergunning en wonen, werken en participeren nu in de Nederlandse samenleving.

3.1 Ervaring en contact met statushouders

Tabel 1 Komt u wel eens statushouders tegen in de gemeente Oisterwijk? (n=430)

	%
Ja, ik kom vaak statushouders tegen	16
Ja, ik kom wel eens statushouders tegen	36
Nee, ik kom (bijna) nooit statushouders tegen	34
Weet ik niet	14

Tabel 2 Heeft u contact met statushouders in Oisterwijk? (n=292)

	%
Ik heb veel contact met statushouders	3
Ik heb wel eens contact met statushouders	24
Ik heb (bijna) nooit contact met statushouders	67
Weet ik niet	6

Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) geeft aan wel eens of zelfs vaak statushouders tegen te komen in de gemeente Oisterwijk. Een derde van de respondenten komt (bijna) nooit statushouders tegen. Daarnaast geeft 14% aan dat zij niet weten of zij wel eens statushouders tegenkomen in de gemeente Oisterwijk.

We vroegen respondenten die wel eens statushouders tegenkomen in de gemeente Oisterwijk, of zij dan ook contact hebben met deze statushouders. De grootste groep (67%) geeft aan (bijna) nooit contact met hen te hebben. 24% heeft wel eens contact met statushouders in gemeente Oisterwijk en 3% heeft hier veel contact mee.

Tabel 3 Op welke wijze komt u in contact met statushouders in de gemeente Oisterwijk? Meerdere antwoorden mogelijk (n=97)

	%
In mijn buurt wonen statushouders	42
Ik ontmoet statushouders als ik door de gemeente Oisterwijk loop	40
Ik ontmoet statushouders bij de winkel	36
Ik werk/doe vrijwilligerswerk met statushouders	25
Ik heb vrienden of kennissen die statushouder zijn	14
Mijn kinderen hebben vriendjes die statushouder zijn	11
Ik ontmoet statushouders bij de (sport)vereniging	8
Ik heb collega's of studiegenoten die statushouder zijn	2
Anders	21

We vroegen respondenten die wel eens contact hebben met statushouders, op welke wijze zij in contact met hen komen. De meeste respondenten komen in contact met statushouders doordat er één of meerdere statushouders in hun buurt wonen (42%), wanneer zij door Oisterwijk lopen (40%) of zij ontmoeten statushouders bij de winkel (36%). Ook geeft 21% van de respondenten aan op een ‘andere’ wijze in contact te komen met statushouders. Hierbij gaat het in veel gevallen om beroepsmatig contact, bijv. in het onderwijs of in de zorg.

Tabel 4 Uit welk land zijn de mensen die u ontmoet afkomstig? Meerdere antwoorden mogelijk (n=96)

	%
Syrië	67
Afghanistan	34
Eritrea	23
Irak	22
Iran	21
Somalië	16
Turkije	9
Soedan	3
Anders	12
Dat weet ik niet	13

We vroegen respondenten die wel eens contact hebben met statushouders, uit welk land deze statushouders volgens hen afkomstig zijn. In de meeste gevallen komen deze statushouders uit Syrië (67%). Ook komt een deel uit Afghanistan (34%), Eritrea (23%), Irak (22%) en Iran (21%). 12% van de respondenten geeft als land van herkomst ‘anders’ aan. Hier worden onder andere Armenië, Ghana en Marokko meermaals genoemd. Tot slot geeft 13% van de respondenten aan niet te weten uit welk land de statushouders die zij ontmoeten afkomstig zijn.

3.2 Beeldvorming

Tabel 5 In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen? (%)

	n	(helemaal) eens	neutraal	(helemaal) oneens
Er komen te veel vluchtelingen naar Nederland	408	55	23	22
Er komen te veel vluchtelingen naar Oisterwijk	396	46	28	26
Ik vind het belangrijk dat statushouders in Oisterwijk een nieuw thuis kunnen opbouwen	411	55	21	25
Ik ervaar overlast van statushouders in mijn woonomgeving	393	14	18	68
De integratie van statushouders in Oisterwijk levert problemen op	323	45	31	24

Meer dan de helft van de respondenten (55%) geeft aan dat er te veel vluchtelingen naar Nederland komen. Een ietwat kleinere groep (46%) is van mening dat er ook te veel vluchtelingen naar Oisterwijk komen. Tegelijkertijd zien we dat de meerderheid van de respondenten (55%) het wel belangrijk vindt dat statushouders in Oisterwijk een nieuw thuis kunnen opbouwen.

45% van de respondenten geeft aan dat de integratie van statushouders in Oisterwijk volgens hen problemen oplevert. We vroegen hen toe te lichten welke problemen de integratie volgens hen oplevert. Een groot deel van de respondenten benoemt hier dat de statushouders de druk vergroten op de reeds krappe woningmarkt. Mede hierdoor zou het voor starters zeer moeilijk om een woning te bemachtigen in de gemeente Oisterwijk. Daarnaast noemen respondenten dat statushouders onvoldoende bereid zouden zijn om volledig te integreren en zich aan te passen aan de Nederlandse cultuur. In enkele gevallen lijken respondenten asielzoekers en statushouders door elkaar te halen, wat hen zich negatief doet uitlaten of de inburgering van statushouders.

Een grote meerderheid van de respondenten (68%) ervaart geen overlast van statushouders in hun woonomgeving. 14% ervaart wel overlast. We vroegen respondenten die overlast ervaren van statushouders om hun antwoord toe te lichten. Ook hier lijkt het onderscheid tussen bewoners van het AZC en statushouders in de gemeente Oisterwijk in sommige gevallen moeilijk te maken. Zo wordt overlast benoemd van groepen jongeren die in het centrum of in het park hangen. En wordt overlast benoemd op de route van en naar het AZC. De overlast bestaat verder met name uit gevoelens van intimidatie of onveiligheid, vaak als gevolg van luidruchtige uitlatingen in een voor de respondenten vreemde taal. Ook geven diverse respondenten aan dat er sprake zou zijn van crimineel gedrag, zoals inbraken en het stelen van fietsen.

Tabel 6 In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen? Statushouders die in Oisterwijk wonen ... (n=)

	n	(helemaal) eens	neutraal	(helemaal) oneens
houden zich aan de Nederlandse wet- en regelgeving	296	25	39	35
willen zich voorgoed in Nederland vestigen	301	59	31	10
willen graag Nederlands leren	312	35	30	35
hebben vooral vrienden en kennissen die ook niet van Nederlandse komaf zijn	331	70	20	10
passen zich aan de Nederlandse cultuur en gewoonten aan	336	13	32	56

We vroegen respondenten naar een aantal stellingen over houding en gedrag van statushouders die in de gemeente Oisterwijk wonen. De meerderheid van de respondenten (59%) denkt dat statushouders zich voorgoed in Nederland willen vestigen. Slechts een kwart geeft aan dat statushouders zich houden aan de Nederlandse wet- en regelgeving. Volgens 35% van de respondenten houden zij zich hier niet aan.

De inburgering verloopt volgens veel respondenten nog niet optimaal. Zo geeft 70% van de respondenten aan dat statushouders in Oisterwijk vooral vrienden/kennissen hebben die ook van niet Nederlandse komaf zijn. Ook geeft meer dan de helft (56%) aan dat statushouders zich niet aanpassen aan de Nederlandse cultuur en gewoonten. Op de stelling dat statushouders graag Nederlands willen leren wordt niet eenduidig geantwoord; een derde is het hier mee eens, maar eveneens een derde is het hier mee oneens.

Tabel 7 Komt u wel eens bij statushouders over de vloer? (n=409)

	%
Ja, regelmatig/vaak	1
Ja, soms	8
In het verleden wel, maar op dit moment niet	22
Nee, ik ben nog nooit bij statushouders over de vloer geweest	69

Twee derde van de respondenten (69%) is nog nooit bij statushouders over de vloer geweest. Van de overige respondenten komt 1% regelmatig/vaak over de vloer bij statushouders en 8% soms. Iets minder dan een kwart van de respondenten (22%) geeft aan in het verleden wel eens bij statushouders over de vloer te komen, maar op dit moment niet meer.

Tabel 8 Kunt u aangeven welke begrippen u het beste bij statushouders in de gemeente Oisterwijk vindt passen? (n=386)

	←	neutraal	→	
Religieus	52	41	7	Niet religieus
Gedisciplineerd	19	46	34	Ongedisciplineerd
Vriendelijk	43	42	15	Onvriendelijk
Eerlijk	21	60	19	Oneerlijk
Tolerant	20	53	26	Intolerant
Gezellig	22	55	22	Niet gezellig
Verantwoordelijk	19	56	24	Onverantwoordelijk
Actief	12	60	28	Passief
Modern	8	43	49	Traditioneel
Hard werkend	19	55	26	Lui
Zelfvoorzienend	14	40	46	Afhankelijk
Laag opgeleid	28	58	13	Hoog opgeleid

Tabel 9 Kunt u aangeven welke begrippen u het beste bij Oisterwijkers vindt passen? (n=374)

	←	neutraal	→	
Religieus	13	37	50	Niet religieus
Gedisciplineerd	39	46	15	Ongedisciplineerd
Vriendelijk	56	31	12	Onvriendelijk
Eerlijk	43	48	9	Oneerlijk
Tolerant	39	41	20	Intolerant
Gezellig	60	31	9	Niet gezellig
Verantwoordelijk	52	36	12	Onverantwoordelijk
Actief	59	29	12	Passief
Modern	52	33	15	Traditioneel
Hard werkend	51	40	9	Lui
Zelfvoorzienend	62	23	15	Afhankelijk
Laag opgeleid	7	46	47	Hoog opgeleid

We legden respondenten telkens twee tegengestelde begrippen voor en vroegen hen om aan te geven welke van de twee begrippen zij het beste vinden passen bij enerzijds statushouders en anderzijds overige inwoners in de gemeente Oisterwijk. Dit gaven zij aan op een 5-puntsschaal, waarbij zij een (sterke) voorkeur voor een van de twee begrippen konden aangeven of neutraal konden antwoorden.

Wat opvalt is dat veel respondenten het moeilijk lijken te vinden om bepaalde eigenschappen toe te schrijven aan statushouders in de gemeente Oisterwijk. In veel gevallen zit de grootste groep van de respondenten in de neutrale categorie. Dit is bijvoorbeeld zo voor eerlijkheid, tolerantie, gezelligheid, verantwoordelijkheid en hard werkend zijn. In het geval van de overige inwoners van Oisterwijk, vallen deze vijf tegenstellingen wel duidelijk een van beide kanten op. In alle deze gevallen komt de Oisterwijker er positief uit; zij zijn bijv. meer eerlijk dan oneerlijk en meer gezellig dan niet gezellig.

We zien ook dat er voor een aantal eigenschappen tegengestelde antwoorden worden gegeven voor statushouders in vergelijking met de overige inwoners van Oisterwijk. Zo zijn statushouders volgens respondenten vaker religieus, traditioneel en laagopgeleid. Ook zijn zij minder vaak gedisciplineerd, actief en zelfvoorzienend. Oisterwijkers zijn juist minder vaak religieus, traditioneel en laagopgeleid. Ook zijn zij vaker gedisciplineerd, actief en zelfvoorzienend.

De eigenschap die volgens de respondenten het meest overeenkomst tussen statushouders en overige inwoners van Oisterwijk is vriendelijkheid. In beide gevallen geeft de grootste groep respondenten aan dat dus zowel statushouders als de overige inwoners van Oisterwijk eerder vriendelijk zijn dan onvriendelijk.

Tabel 10 Merkt u wel eens dat statushouders in de gemeente Oisterwijk worden gediscrimineerd? (n=373)

	%
Ja, regelmatig/vaak	5
Ja, soms	30
Nee, nooit	30
Weet ik niet	35

Iets meer dan een derde van de respondenten (35%) merkt wel eens dat statushouders in de gemeente Oisterwijk worden gediscrimineerd. 5% geeft zelfs aan dat dit regelmatig tot vaak gebeurt. Een ongeveer even zo grote groep (30%) dat zij hier nooit iets van merken en 35% weet het niet.

We vroegen respondenten die wel eens merken dat statushouders gediscrimineerd worden, of zij dit konden toelichten. Een groot deel van de respondenten geeft aan dat deze discriminatie volgens hen vooral zit in de berichtgeving en manier waarop over statushouders wordt gesproken. Zowel in besloten kringen als op (sociale) media wordt herhaaldelijk negatief gesproken over statushouders. Een aantal respondenten geven

daarnaast aan dat discriminatie jegens statushouders deels in de hand wordt gewerkt door de toenemende druk op de woningmarkt en de frustraties daarover bij inwoners van Oisterwijk.

Vraag 14. Heeft u ideeën over hoe discriminatie van statushouders kan worden tegengegaan?

De respondenten dragen verschillende ideeën aan over hoe in hun ogen discriminatie van statushouders kan worden tegengegaan. Veel respondenten noemen de noodzaak om het draagvlak voor het opnemen van statushouders in Oisterwijk te vergroten. Een manier om dit te bewerkstelligen zou zijn om meer aandacht te besteden aan het persoonlijk verhaal van de statushouders. Bijvoorbeeld door portretten van statushouders in de lokale krant of door meer transparantie over de trajecten waar statushouders inzitten. Door statushouders meer een gezicht te geven worden zij volgens respondenten meer geaccepteerd, immers maakt onbekend vaak onbemind. Ook door statushouders meer te betrekken in openbare functies en het lokale verenigingsleven zouden zij meer geaccepteerd worden.

Een andere manier om discriminatie tegen te gaan, zou volgens diverse respondenten zijn om de frustraties jegens deze groep te verminderen. Dit zou volgens hen bereikt kunnen worden door statushouders in procedures gelijk te behandelen als Oisterwijkers. Bijvoorbeeld in het geval van urgentie bij het zoeken van een huurwoning. Wanneer dit niet mogelijk is, zou duidelijkere communicatie hierover een alternatief kunnen zijn.

3.3 Casussen

Casus 1: Palestijns gezin nodigt u binnen uit

Uw zoontje Sem is uitgenodigd voor het kinderfeestje van Ali, uit zijn klas. Ali is het zoontje van een stel uit Palestina die als statushouder in de gemeente Oisterwijk wonen. Bij het ophalen nodigen zij u, conform hun eigen gebruiken, binnen uit voor thee met zoetigheid.

Tabel 11 Wat zou u in bovenstaande situatie doen? (n=366)

	%
Ik pas me aan de cultuur en gebruiken van de ander aan: u gaat mee in de gebruiken van het stel uit Palestina en neemt de uitnodiging aan	51
De ander moet zich aanpassen aan onze cultuur en gebruiken: het is voor u niet gebruikelijk om door de ouders van een klasgenoot binnen gevraagd te worden voor thee en zoetigheid. U gaat niet mee in de gebruiken van het stel uit Palestina en slaat de uitnodiging af.	7
We hoeven ons beiden niet aan te passen: u respecteert de gebruiken van het stel uit Palestina. Uw gebruiken zijn echter anders en daarom slaat u de uitnodiging af.	6
We passen ons beiden aan om elkaar tegemoet te komen: u staat ervoor open om mee te gaan in de gebruiken van het stel uit Palestina. Wel verwacht u dat het stel u tegemoet en ook uw gebruiken respecteert.	37

De meerderheid van de respondenten (51%) zou zich in bovenstaande situatie aanpassen aan de cultuur en gebruiken van de ander. In dit geval betekent dat dat zij de uitnodiging van het stel uit Palestina aannemen en bij hen binnen thee met zoetigheid nuttigen. Hiervoor wordt door veel respondenten als reden gegeven dat het leuk vinden om de andere en zijn/haar cultuur beter te leren kennen. Ook geven veel respondenten aan dat zij gewoonlijk ook zo'n uitnodiging aan zouden nemen. Dat het hier statushouders betreft verandert daar voor hen niks aan. Ook geven zij aan dat zij zich gewoonlijk ook zoveel mogelijk aanpassen aan de gebruiken van de gastheer/-vrouw en dat dat nu dus niet anders is.

Ruim een derde van de respondenten (37%) geeft aan dat beide partijen zich aanpassen om elkaar tegemoet te komen. In deze situatie betekent dat dat u ingaat op de uitnodiging, maar wel verwacht dat het stel u ook tegemoet komt en ook uw gebruiken respecteert. Veel respondenten geven hier als reden voor dat zij het vanzelfsprekend vinden om je aan elkaar aan te passen. Dit zou een teken zijn van respect volgens het principe van 'geven en nemen'. Een aantal respondenten draaien de casus ook om; als de ouders van Ali bij hen thuis kwamen dan zouden ze ook van beide partijen enige aanpassing verwachten. Daarnaast leggen respondenten de grens bij wat voor acceptabel gebruiken en omgangsnormen zijn. Zo zijn thee en zoetigheden voor velen acceptabel, maar thuis ritueel slachten niet. Juist de dialoog van het wederzijds aanpassen vinden enkele respondenten waardevol in het integratieproces en in het leren van elkaars culturen en gebruiken.

Tot slot geeft een klein deel van de respondenten aan dat de ander zich aan moet passen (7%) of dat beide partijen zich niet hoeven aan te passen (6%). De toelichtingen op deze antwoorden komen in de meeste gevallen voort uit meer algemene opvattingen t.a.v. statushouders, en minder op basis van deze specifieke casus. Verschillende respondenten geven aan geen behoefte te hebben aan contact met statushouders.

Casus 2: Laat kinderfeestje

Uw 4-jarig kind wordt gevraagd op het kinderfeestje van haar/zijn beste vriendje uit de klas. De ouders wonen nog niet zolang bij u in de buurt. Het is een stel afkomstig uit Syrië, dat als statushouder in de gemeente Oisterwijk woont. Het feestje is op zondagavond en begint om 17.30 uur. Niet alleen uw kind maar uw gehele gezin wordt uitgenodigd om gezellig mee te eten en te dansen. Het is duidelijk dat kinderen een stuk later naar bed gaan in de cultuur van het gezin uit Syrië.

Tabel 12 Wat zou u in bovenstaande situatie doen? (n=365)

	%
Ik pas me aan de cultuur en gebruiken van de ander aan: u gaat met uw kind gaat naar het kinderfeestje en blijft tot het einde	9
De ander moet zich aanpassen aan onze cultuur en gebruiken: u verwacht dat het stel uit Syrië de tijden van het kinderfeestje aanpast conform de Nederlandse gebruiken	10
We hoeven ons beiden niet aan te passen: u houdt vast aan de normale bedtijd van uw kind en verlaat voortijdig het kinderfeestje	26
We passen ons beiden aan om elkaar tegemoet te komen: het stel uit Syrië houdt enigszins rekening met de gebruikelijke bedtijd van de Nederlandse kinderen. U gaat met uw kind en hij/zij ligt wat later in bed dan normaal gesproken het geval is.	54

In dit geval geeft de grootste groep van de respondenten (54%) aan dat beide partijen zich aanpassen om elkaar tegemoet te komen. In dit geval betekent dat dat het stel uit Syrië enigszins rekening houdt met de gebruikelijke bedtijd van de Nederlandse kinderen. Uw kinderen liggen weliswaar iets later in bed dan normaal gesproken het geval is, maar het blijft binnen de perken. Veel respondenten die deze optie kiezen, geven aan dat de 'water bij de wijn'-aanpak de meeste resultaten op zou leveren. Op deze manier leer je van elkaars cultuur en heb je beiden een leuke avond. Een beetje later naar bed vinden veel respondenten niet zo erg, al zouden velen wel uitleggen waarom zij eerder weg willen en het niet té laat maken. Een meerderheid van hen zou vooraf over de wederzijdse verwachtingen overleggen.

Een kwart van de respondenten (26%) geeft aan dat beide partijen zich niet hoeven aan te passen. U houdt vast aan de normale bedtijd van uw kind en verlaat voortijdig het feestje. De meeste respondenten geven bij deze antwoordoptie als uitleg aan dat zij de bedtijd van de kinderen erg belangrijk vinden, met name op zondagavond. Een groep respondenten zou uitleggen waarom zij de uitnodiging af zouden slaan (wegens de bedtijd). Anderen geven aan dat zij dit bij niet-statushouders ook zo zouden doen, wanneer de plannen niet stroken met hun (opvoed-)principes. Respondenten benadrukken dat het feestje wel gewoon door kan gaan, maar zonder hun aanwezigheid.

Tot slot zou 9% van de respondenten zich aanpassen aan de cultuur en gebruiken van de ander. Zij vinden het interessant om te zien hoe zo'n feest eraan toegaat en vinden het een leuke manier om kennis te maken met het hele gezin. De 10% die aangeeft dat de ander zich moet aanpassen, geeft hier als reden voor dat Nederland het gastland is en statushouders zich om die reden dienen aan te passen. Ook vinden zij de bedtijd van hun kinderen op zondag erg belangrijk. Het afslaan van de uitnodiging hangt volgens hen meer samen met de bedtijd dan specifiek met het cultuurverschil.

Casus 3: Taalles Afghaanse vrouw

Naast u woont een alleenstaande Afghaanse vrouw. Ze woont al enige tijd als statushouder in de gemeente Oisterwijk en spreekt nauwelijks Nederlands. Op enig moment staat zij bij u voor de deur en vraagt zij of u (of in het geval u een man bent, uw vrouw) haar regelmatig wil helpen met het leren van de Nederlandse taal.

Tabel 13 Zou u de vrouw in bovenstaande situatie helpen? (n=364)

	%
Ja, ik (of mijn vrouw) zou haar zelf helpen bij het leren van de Nederlandse taal	44
Ja, ik (of mijn vrouw) zou haar in contact brengen met iemand die haar kan helpen bij het leren van de Nederlandse taal	34
Nee, ik zou de vrouw niet helpen bij het leren van de Nederlandse taal	12
Weet ik niet	11

Ruim drie kwart van de respondenten (78%) geeft aan dat zij de Afghaanse vrouw zouden helpen of in contact zouden brengen met iemand die haar kan helpen bij het leren van de Nederlandse taal. De meerderheid hiervan zou geeft aan dat zijzelf (of hun vrouw) de Afghaanse vrouw zouden helpen bij het leren van de Nederlandse taal. Hier geven veel respondenten als reden voor dat zij het een leuke manier vinden om de buurvrouw beter te leren kennen en graag te hulp schieten. Het feit dat de vrouw zelf het initiatief neemt wordt ook door veel respondenten als positief bestempeld. Het wordt wel belangrijk gevonden dat de Afghaanse vrouw voldoende inzet toont. Daarnaast merkt een enkeling op dat zij er enige moeite mee zouden hebben dat de vrouw specifiek contact wil met een andere vrouw.

De 34% van de respondenten die de Afghaanse vrouw in contact zou brengen met een derde partij, geven hier in veel gevallen als reden voor dat zij zelf niet voldoende onderlegd zijn in het onderwijzen van de Nederlandse taal. Ook geven veel respondenten aan dat zij in het dagelijks leven onvoldoende tijd hebben om de vrouw van taalles te voorzien. Wel wil men graag helpen en zodoende zouden zij de buurvrouw doorverwijzen naar instanties, zoals het Taalcafé, de bibliotheek of Contour de Twern. Verschillende respondenten vragen zich wel af waarom de vraag de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig is. Zij zouden wel enig basisniveau verwachten, aangezien de vrouw een inburgeringscursus heeft afgerond.

Tot slot geeft 12% aan dat zij de vrouw niet zouden helpen en 11% weet niet wat zij zouden doen. Respondenten die niet zouden helpen geven in veel gevallen aan dat zij het voorzien in taalles een taak van de overheid/gemeente vinden. Om die reden voelen zij zich niet geroepen om hier een grote rol in te spelen. Ook geven verschillende respondenten aan dat zij struikelen over het feit dat de vrouw alleen taalles wil van een andere vrouw. Hierdoor zijn zij niet bereid om de vrouw te ondersteunen. Respondenten die niet weten wat ze zouden doen geven vaak als reden dat het van de situatie afhangt; wat voor vrouw is het? Is er een klik? Een aantal andere respondenten geven aan dat zij die keuze bij hun vrouw zouden laten.

3.4 Behoeftte aan contact/informatie

Tabel 14 Zou u meer contact willen met statushouders in uw buurt? (n=364)

	%
Ja	19
Nee	35
Weet ik niet	45

De grootste groep respondenten (45%) weet niet of zij meer contact zouden willen met statushouders. 35% zou dit niet willen. 19% van de respondenten zou wel meer contact willen met statushouders in hun buurt.

De respondenten die graag meer contact zouden willen met statushouders, geven hier vaak als reden voor dat zij het leerzaam en leuk vinden om deze mensen te leren kennen. Daarnaast zou het volgens velen van hen bijdragen aan de integratie en daar leveren zij graag een bijdrage aan.

Respondenten die geen behoefte hebben aan meer contact met statushouders, geven hier in veel gevallen als reden voor dat zij hier simpelweg geen behoefte aan hebben of hier onvoldoende tijd voor hebben. Enkele respondenten betwijfelen of er vanuit de statushouders wel behoefte is aan contact; die indruk hebben zij in ieder geval niet. Daarnaast wordt de taalbarrière genoemd als reden om niet meer contact met statushouders te behoeven.

Vraag 23. Wat heeft u nodig (van de gemeente) om meer contact te krijgen met statushouders in uw buurt?

Veel respondenten geven aan behoefte te hebben aan informatie over statushouders in Oisterwijk. Waar komen deze mensen vandaan, welk traject doorlopen zij en in welke buurt wonen zij. Zonder deze informatie is het voor veel respondenten moeilijk om een beeld te krijgen van de statushouder in Oisterwijk en in contact met hen te komen.

Ook lijkt er behoefte te zijn aan een soort 'marktplaats' voor concrete hulpvragen en vrijwilligers, al dan niet via oproepjes of een rubriek in de lokale media. Anderen vragen om het organiseren van ontmoetingsmogelijkheden in bijvoorbeeld buurthuizen of via maatjesprojecten.

Een wat kleinere groep respondenten geeft aan dat de gemeente hier voor hen geen rol in hoeft te spelen, maar dat het contact spontaan moet ontstaan of dat ze dit contact zelf op poten kunnen zetten. Weer anderen geven aan dat dit geen taak van de gemeente is, maar eerder van maatschappelijke instellingen, zoals Vluchtelingenwerk of Contour de Twern.

Tabel 15 Bent u voldoende op de hoogte van wat er speelt rondom de integratie van statushouders in de gemeente Oisterwijk? (n=364)

	%
Ja, ik ben hier voldoende van op de hoogte	26
Nee, ik ben hier niet van op de hoogte maar zou dat wel graag willen zijn	49
Nee, ik ben hier niet van op de hoogte en heb hier ook geen behoefte aan	26

Een kwart van de respondenten (26%) geeft aan dat zij voldoende op de hoogte zijn van wat er speelt rondom de integratie van statushouders in de gemeente Oisterwijk. Driekwart is hier niet van op de hoogte. Van deze groep zou de overgrote meerderheid echter wel graag op de hoogte willen zijn. Hierin lijkt duidelijk een taak te liggen voor de gemeente.

Tabel 16 Aan wat voor informatie over de integratie van statushouders heeft u behoefte? Meerdere antwoorden mogelijk (n=170)

	%
Hoe het proces er uit ziet dat statushouders in Oisterwijk doorlopen	72
Wat de gemeente doet om integratie te bespoedigen	68
Om welke mensen het gaat in Oisterwijk	59
Om hoeveel mensen het gaat in Oisterwijk	53
Wat ik zelf kan doen om de integratie te bespoedigen	44
Anders	12
Geen	3

We vroegen respondenten die behoefte hebben aan meer informatie over statushouders, om welke informatie dat gaat. We zien hier een aantal dingen terugkomen die ook bij de antwoorden op de open vragen herhaaldelijk aan bod zijn gekomen. Zo zou 72% van de respondenten graag meer informatie ontvangen over het proces dat statushouders in Oisterwijk doorlopen. Daarnaast zou 59% graag willen weten om welke mensen het gaat en 53% om hoeveel mensen het gaat. Ook is 68% van de respondenten benieuwd wat de gemeente doet om integratie te bespoedigen en wil 44% graag weten wat zij zelf kunnen doen om dit te bespoedigen.

3.5 Hoe gaat het nu? Wat kan beter?

Hoe vindt u de integratie van statushouders in de gemeente Oisterwijk op dit moment gaan? Wat gaat goed? Wat gaat minder goed?

In de eerste plaats valt op dat veel respondenten aangeven niet goed te weten hoe de integratie van statushouders in de gemeente Oisterwijk op dit moment gaat. Zij beschikken over onvoldoende informatie hierover en komen persoonlijk ook niet in aanraking met statushouders. Een aantal respondenten geven aan dat het feit dat zij niet in contact komen met statushouders, voor hun reden is om te concluderen dat de integratie nog te wensen over laat.

Een deel van de respondenten zegt dat zij de integratie van statushouders in gemeente Oisterwijk redelijk goed vinden gaan. Zij zijn tevreden over de begeleiding die hen geboden wordt en de voorzieningen die zij tot hun beschikking krijgen. Wel wordt hier vaak bij gezegd dat dit gaat om een eerste beeld en dat men het niet volledig kan beoordelen.

Er zijn ook een aantal dingen die volgens een groot deel van de respondenten minder goed gaan. Zo zou er te weinig communicatie en openheid zijn vanuit de gemeente over het AZC en statushouders. Door de beperkte informatievoorziening is het voor diverse respondenten moeilijk om zich betrokken te voelen bij de statushouders. Ook wordt hier de voorrang op huisvesting ten opzichte van Oisterwijkers genoemd, en de krappe woningmarkt in het algemeen. Daarnaast vinden respondenten dat er te veel statushouders in Oisterwijk zijn komen wonen, dat het integratietraject te vrijblijvend lijkt en dat de Nederlandse normen en waarden in dit traject blijkbaar niet goed genoeg overgebracht worden

Wat zou de gemeente Oisterwijk kunnen doen om statushouders te helpen om beter in te burgeren in Oisterwijk?

Respondenten geven aan dat een langer begeleidingstraject van statushouders wenselijk zou kunnen zijn. Enkele respondenten geven aan dat dit samen zou moeten gaan met een vermindering van het aantal statushouders in de gemeente, wegens het waarborgen van voldoende capaciteit voor dit langere traject. Daarnaast zou de gemeente mogelijkheden rondom het verenigingsleven, sport- en cultuurdeelname meer onder de aandacht kunnen brengen en het doen van vrijwilligerswerk stimuleren. Een integratietraject voor de hele buurt wordt ook geopperd, waarbij de buurt ook begeleiding en informatie krijgt, of bijvoorbeeld een buddysysteem in de buurt. Vaak genoemd wordt ook dat de gemeente meer activiteiten zou kunnen organiseren voor statushouders en Oisterwijkers samen.

Ook zouden inwoners het waarderen om inzichtelijk te krijgen wie waar welke hulp kan gebruiken. Daarnaast zou de gemeente de beeldvorming kunnen verbeteren, bijvoorbeeld via de Nieuwsklok en in helderdere communicatie naar de inwoners (bijvoorbeeld over wat er nu al door de gemeente en andere organisaties gebeurt rondom deze doelgroep). Anderen geven aan dat zij meer handhaving op overlast en excessen zouden wensen, evenals verkeerscursussen voor statushouders.

Hoe zouden de inwoners van de gemeente Oisterwijk statushouders kunnen helpen om beter in te burgeren in Oisterwijk?

Over wat de inwoners van de gemeente Oisterwijk zouden kunnen doen om statushouders te helpen met inburgeren, leggen veel mensen een nadruk op wederzijdse aanpassing dan wel acceptatie en het open staan voor anderen. Hier is, volgens de respondenten, aan weerszijden nog een verbeteringsslag te maken. In dit verband zou het volgens een aantal respondenten helpen als inwoners meer begrip zouden tonen, bijvoorbeeld door statushouders die nieuw in de wijk zijn welkom heten zoals dat normaliter ook zou gebeuren.

Daarbij zou het helpen om meer informatie ter beschikking te hebben over hoe het leven van de statushouders eruit zag voordat zij in Oisterwijk neerstreken. Vanuit daar zouden Oisterwijkers ook kunnen helpen met zaken zoals taal, het invullen van formulieren en het zoeken naar werk. Inwoners zouden ook meer activiteiten kunnen organiseren, in verenigingsverband of individueel. Een groep respondenten is tot slot van mening dat, gezien het geld en de hulp die statushouders (vanuit belastinggeld) ontvangen, er geen (extra) hulp van de inwoners van Oisterwijk verwacht hoeft te worden.

4 Achtergrond onderzoek en respons

Burgerpanel Oisterwijk

De vragenlijst over cultuurbeleving in gemeente Oisterwijk stond uit van 29 november tot en met 12 december 2021. In totaal hebben 1.065 leden van het Burgerpanel Oisterwijk een uitnodiging ontvangen om mee te werken aan het onderzoek. 430 panelleden vulden de vragenlijst in. Dit is een respons van 40%.

Achtergrondkenmerken

In de tabellen hieronder is de verdeling te zien van de respondenten naar de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats.

Tabel 17 Geslacht

	n	%
Vrouw	190	44
Man	240	56
Totaal	430	100

Tabel 18 Leeftijd

	n	%
18-29 jaar	16	4
30-39 jaar	35	8
40-54 jaar	96	22
55-54 jaar	99	23
65-74 jaar	130	30
75 jaar en ouder	54	13
Totaal	430	100

Tabel 19 Woonplaats

	n	%
Oisterwijk	305	71
Moergestel	54	13
Haaren	66	15
Heukelom	5	1
Totaal	430	100

Tabel 20 Wat is uw eigen achtergrond? (n=361)

	n	%
Nederlandse achtergrond	352	98
Westerse migratie-achtergrond	5	1
Niet-westerse migratieachtergrond	2	1
Anders	2	1

Representativiteit en betrouwbaarheid

De resultaten van dit onderzoek zijn representatief gemaakt ten opzichte van de totale populatie van de gemeente Oisterwijk. Omdat inwoners van het dorp Haaren vanaf heden ook deelnemen aan het Burgerpanel Oisterwijk, worden resultaten representatief gemaakt t.o.v. de totale populatie van de 'nieuwe' gemeente Oisterwijk. Dat wil zeggen de gemeente Oisterwijk inclusief de inwoners van het dorp Haaren die per 1 januari 2021 tot de gemeente Oisterwijk behoren.

De resultaten van dit onderzoek zijn representatief op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats. Om dat te doen zijn de gegeven antwoorden gewogen naar deze achtergrondvariabelen. Dit houdt in dat de antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde groep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde groep. Op die manier wordt onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons gecorrigeerd. Het aantal panelleden dat de vragenlijst volledig heeft ingevuld is voldoende om betrouwbare¹ uitspraken te doen.

¹ Uitgaande van een betrouwbaarheidspercentage van 95 % komen we bij een aantal van 430 respondenten uit op een marge van 4,7 %. Dit ligt lager dan de gewenste maximale foutmarge van 5,0 %

HET **pon | telos**

OPGERICHT IN
1947

GEVESTIGD IN
TILBURG

KENNISONDERNEMING

STICHTING ZONDER WINSTOOGMERK

AANTAL MEDEWERKERS

30

INTENSIEVE SAMENWERKINGEN

MET UNIVERSEITEN EN ANDERE
KENNISINSTELLINGEN

SPECIFIEKE THEMA'S

- > VEERKRACHT
- > RUIMTE EN ENERGIE
- > OMGEVING
- > ARBEID
- > CULTUUR
- > ERFGOED
- > MIGRATIE
- > PARTICIPATIE
- > JEUGD
- > STURING

ONZE OPDRACHTGEVERS

- > PROVINCIES
- > GEMEENTEN
- > ZORG- EN WELZIJNSINSTELLINGEN
- > FONDSEN

HET
pon | telos

Over Het PON & Telos

Maatschappelijke besluitvorming verbeteren

Wij zijn een sociale kennisonderneming in het hart van de samenleving. We beschouwen het als onze opdracht om maatschappelijke besluitvorming te verbeteren. Dat doen we door wetenschappelijke kennis met kennis van de praktijk te verbinden. We zijn van data, feiten en cijfers, maar geven die altijd een gezicht. Waarbij iedere stem telt. Voorkeuren en meningen halen we op, onderzoeken we, analyseren we en duiden we. Met prikkelende aanpakken en innovatieve methoden. Daarbij zijn we altijd gericht op duurzaamheid: de harmonieuze verbinding tussen sociale, ecologische en economische doelstellingen. Zo dragen we bij aan de kwaliteit van samenleven, nu en in de toekomst.

Met een multidisciplinair en creatief team van bijna 30 adviseurs en onderzoekers werken we vooral voor lokale en regionale overheden in Nederland (met een sterke kennispositie in Noord-Brabant), maar ook voor corporaties, banken, zorg- en welzijnsinstellingen, fondsen en maatschappelijke organisaties. We werken daarbij intensief samen met universiteiten en andere kennisinstellingen en zijn officieel partner van Tilburg University. Met onze kennis en inzichten adviseren we beleidsmakers en bestuurders. Zodat ze afgewogen keuzes kunnen maken. Zodat ze bestuurlijk kunnen vernieuwen. En zodat ze een positieve impuls kunnen geven aan de samenleving van morgen.

Stationsstraat 20c
5038 ED Tilburg
+31 (0)13 535 15 35
info@hetpon-telos.nl
hetpon-telos.nl